

Ö-POSTEN

TIDNINGEN PÅ RINGÖN

N°13
2020

ETT TOMT GAMMALT HUS FYLLS MED LIV

NU KAN RINGÖBUSSEN BLI VERKLIGHET

LÄS DET SENASTE I HÄNT PÅ RINGÖN

Nu hjälps vi åt på ön

När vi skriver det här befinner oss mitt i en stor kris. Coronaviruset har redan fått följderna som vi aldrig hade kunnat drömma om. Det drabbar oss alla. Några i vår omgivning blir allvarligt sjuka och andra kan vara på väg att förlora sina företag som de byggt upp och drivit under en lång tid. Känslan av att inte veta vad man ska göra är oerhört jobbig.

Vi finns, som vanligt, till för alla er som verkar på Ringön, om så bara för ett samtal. Det handlar om att överleva under tiden landet står still och för att lyckas med det måste vi inse att vi alla sitter i samma båt. Tänk efter om du kan bidra på något sätt, som medmänniska, fastighetsägare, företagare eller lunchgäst på någon av Ringöns restauranger. Kan vi hålla ut tillsammans så blir det bättre sen.

Om man ska försöka se något positivt i all bedrövelse så är det att våren är på väg. Plötsligt är det lättare att se allt som är på gång att hända på Ringön. Vega Bryggeri kommer förmodligen ha öppnat Ringöns första kvällsrestaurang när detta nummer kommit ut. Stigbergets Bryggeri ska snart flytta in i sin nya lokal och brygga sin första öl i sommar. Hey it's Enrico Palazzo har byggt ett nytt hus på fyra våningar med takterrass som kommer att bli den viktiga mötesplats på ön som länge saknats och Kiosken har fått tre nya baracker och därmed blivit 150 procent större.

När vi på Saltet ser tillbaka på projektet kan vi konstatera att vissa saker tar längre tid än vad vi trodde när vi startade 2016. Att skapa bra förutsättningar för ny verksamhet på ön måste förankras i staden och vi har fortfarande en

del saker som ska till innan vi är nöjda. Men vi närmar oss ändå slutet på denna fantastiska resa. Det är en konstig känsla, men vi tror att det är nödvändigt att Ringön står starkt utan oss. Därför har vi dragit igång ett nätverk som vi kallar Ringögruppen, tanken är att skapa en gemenskap på ön som kan leva kvar långt efter att vårt projekt är över. Vi är övertygade om att det finns tillräckligt många starka personer på ön som kan ta ett större ansvar.

Ringön är en unik plats i Sverige: Ingen annanstans har man låtit ett så pass centralt område växa efter egen förmåga. Mixen av det gamla och det nya är så oerhört viktig och garantin för att det inte blir ett museum eller bara ännu ett nytt gentrifierat område. Ön måste vårdas och ett stort ansvar vilar på Ringöns fastighetsägare att inte fara iväg och förändra för mycket.

Vi jobbar självklart på som vanligt med bland annat Ö-festen Dag&Natt, en ny busslinje till Ringön från stan och samarbetet med Castellum kring deras fastighet. Allt detta och en massa annat stort och smått kan ni läsa om i tidningen.

Till sist. Det har aldrig varit viktigare att hålla koll på varandra än nu. Gör det och låt oss hjälpa varandra här på Ringön och i samhället i stort. Sköt om er.

Matilda & Johan
— Saltet

Utgåva: #13 1/2020
Årgång: 5
Redaktionell produktion: Spoon
Redaktörer: Saltet & Malin Dittmer
Form: Amanda Kallin
Illustration: Marion Igorra
Tryck: Exakta print
Ägare: Business Region Göteborg AB

Omslaget

Omslaget är ritat av illustratören **Marion Igorra**. "Snart kan du förhoppningsvis hoppa på bussen från stan till Ringön. Vårkänslor, spirande blommor och soliga löenden – nu finns det inga ursäkter att inte komma på besök till ön!"

Om Saltet

Saltet på Ringön sitter i det gamla saltlagret längst ner på Stålverksgatan och jobbar med Ringöns utveckling. Självständigt men med stöd av kommunen. Business Region Göteborg är huvudman och Saltet är en del av Göteborgs 400-årsjubileum 2021.

Besöksadress: Stålverksgatan 2, Ringön
Kontakt: info@saltet.org
saltet.org

KÄRA MALIN!

Vi har en ny redaktör för Ö-posten! Hon heter **Malin Dittmer**, är journalist och jobbar på byrån Spoon i Göteborg.

Hej Malin! Vad har du för förhållande till Ringön?

— Hej! Jag älskar gamla industriområden, hamnar och varv. Så jag känner mig redan rätt så hemma här. Innan

jag började jobba med Ö-Posten hade jag mest besökt Ringön för att leta efter saker som second hand-prylar, kakel och badrumsinredning. Och så har jag självklart hängt på alla underbara Ö-fester också.

Hur känns det här nya uppdraget?

— Det känns verkligen superkul! Jag ser fram emot att få upptäcka alla verksamheter som döljer sig innanför väggarna här på ön. Och att få möta en massa spännande människor. Under den här första korta tiden har i stort sett alla jag har träffat på Ringön berättat om hur mycket Saltet har betytt för platsens utveckling. Ö-Posten är ju en stor del i det. Att få vara med att göra tidningen känns därför lite extra viktigt

Vad hoppas du på med tidningen?

— Jag hoppas att den fortsätter vara den unika kanal och sammanhållande länk som den har blivit för alla på Ringön. Att den helt enkelt fortsätter vara den fina tidning som den är i dag.

Råd till företagare

I skrivande stund påverkas väldigt många företagare av Coronavirusets spridning. På Business Region Göteborg utökar man därför sin rådgivning till regionens företagare. De håller sig uppdaterade kring olika stödpaket och har kunskap och kontakter i olika frågor. Det finns nu både en Företagslots Extra och en Företagsakuten Extra. Allt är gratis.

Telefon 031-365 00 65, e-post foretagslotsen.extra@businessregion.se
Öppet vardagar klockan 8–16
www.businessregion.se

Gå med i Ringögruppen

Saltet har dragit igång en ny samlingsplats för människor som arbetar på ön. Nu i början är den digital och finns på Facebook. Alla som har Ringön som sin arbetsplats är välkomna att vara med, ju fler desto bättre.

Tanken är att det ska vara en plats där man kan prata om allt som händer på ön. Skicka ett mejl till Saltet så släpper de in er i gruppen. Förhoppningen är att gruppen ska vara en stark part i det fortsatta arbetet med Ringöns utveckling och framtid. Mejladress till Saltet är info@saltet.org

Foto: Saltet

Nu ska skiten bort!

Äntligen ska vi städa upp på Ringön tillsammans! Det är Saltet som har dragit igång städningen och då är det inte mer än rätt att vi hjälps åt att göra rent framför vår egen dörr.

Under dagen kommer det att finnas ett antal containrar utplacerade på ön och ett antal redskap som man kan använda. Se till att ta med er ett par handskar och ta på er oömma kläder.

Samling vid Kiosken på Järnmalmsgatan, **lördagen 18 april klockan 10.00**. Sprid gärna detta till era grannar. Ju fler vi blir, desto snabbare och finare blir det.

Foto: Asfaltsträdgården

När slår du ut lilla trädgård?

Nu längtar vi till att Asfaltsträdgården på Järnmalmsgatan slår ut. Vi frågade Emelie Bodemyr, en av de tre från trädgården, när det händer.

Hej Emelie! Vi längtar efter er och våren, när kommer ni?

— Redan nu har vi börjat försöka här hemma och vi längtar tills vi kan börja plantera ut. Ni kommer kunna se oss då och då från och med nu, röjandes i trädgården och när vi förbereder inför säsongen.

Förra säsongen var er första och mycket av det som växte i lådorna var Sandras (tidigare ägare av trädgården) gamla. Vad kommer växa upp det här året? Åtbart? Blommor?

— Vi kommer fortsätta ha mycket blommor, men även allt möjligt åtbart exempelvis gurka, örter och kål.

När och hur kommer trädgården vara öppen?

— För att se när vi är där är det lättast att kolla vår Instagram [@asfaltsträdgården](#).

Där lägger vi upp foton och uppdateringar om trädgården. Vi kommer ha en dag med plock av påskblommor, det säger vi till om när det närmar sig!

Har ni tänkt att köra lunch eller kaffe eller något annat nu när Container Kitchen bredvid er tyvärr har stängt?

— Det är inget vi tänkt oss just nu.

Ny filmklubb på ön

Det startar en filmklubb på ön! Tack vare ett samarbete mellan Kolgruvan, Julian McKinney och James Duffy från Kiosken öppnar filmklubben Abrovink. Tanken är att testa med tre tillfällen under våren för att lära sig vad som funkar och inte funkar. Arrangörerna vill få till ett gott häng där man kan snacka film både före och efter visningen. Inriktningen kommer att vara lite experimentell och ofta dokumentär. Mer information hittar ni på Abrovinks Facebook-sida: [facebook.com/abrovinkvink](#)

Foto: Kiosken

KIOSKEN BYGGER UT

Hej Kiosken! Ni har blivit med fler hus, vad händer?

— Våren är på väg och vi gör oss redo för att möta den!

Det ser ut som ni grejar extra mycket på taket, vad ska ni göra där?

— Vi letar material till en scen och terrass där uppe, gärna gjord på gamla byggställningar eller något annat passande för en Kiosk i en byggbod på en parkering i ett industriområde. Hojta gärna om ni vet något vi kan arbeta med eller om ni har terrassmaterial som ni vill bli av med.

Hur mycket större får ni det?

— Det blir dubbelt så mycket Kiosk och så flyttar ett cykelkök in bredvid! Där kan man snart fixa en punktering, meka, och också lära sig om cyklar.

Vad ska ni göra med allt utrymme?

— Vi har längtat efter lite mer ytor eftersom det har varit trångt i vår lilla Kiosk, som ni vet om ni varit där. Nu får vi äntligen lite mer plats för lager, arbetsytor och några kafébord. Vi kommer också kunna ha ett litet kontor på övervåningen och förhoppningsvis plats för lite mer ateljé.

Ska allt målas svart?

— Det får vi se. Vi väntar på att Lars på Dalfrids Kärrvirke ska komma hem så att vi kan prata om färger och vad som ska blandas ihop för 2020. Pantone säger Classic Blue för 2020, vi får se vad Lars säger!

Och vår vanliga gamla fråga till er, när har ni öppet? Kommer vi kunna köpa glass och kaffe hos er snart igen?

— Vi kommer likt svalan med våren, och i april kommer kaffemaskinen bjuda ut och värma oss i första solen. Men vi är på plats redan nu och fixar. Om ni vill ha glass så säg bara till så beställer vi in. Har du någon favorit?

För öppettider och nyheter följ Kiosken på [@kioskenkioskenkiosken](#) på Instagram.

Filmkändisar på besök!

Under ett litet ögonblick i vintras fick Ringön besök av några filmstjärnor. Den prisbelönade Göteborgsregissören Ruben Östlund, som bland annat har fått världens finaste filmpris Guldpalmen, och hans gäng med scenografer, kamerafolk, regassistenter och ljusspecialister letade lokaler till hans nästa film.

I ett av alla vackra och halvtomma hus på ön mättes det ljus och väggar under en dag. Den här gången blev det inte Ringön, men vi tyckte det var kul med besöket. Lycka till och vi ses på vita duken!

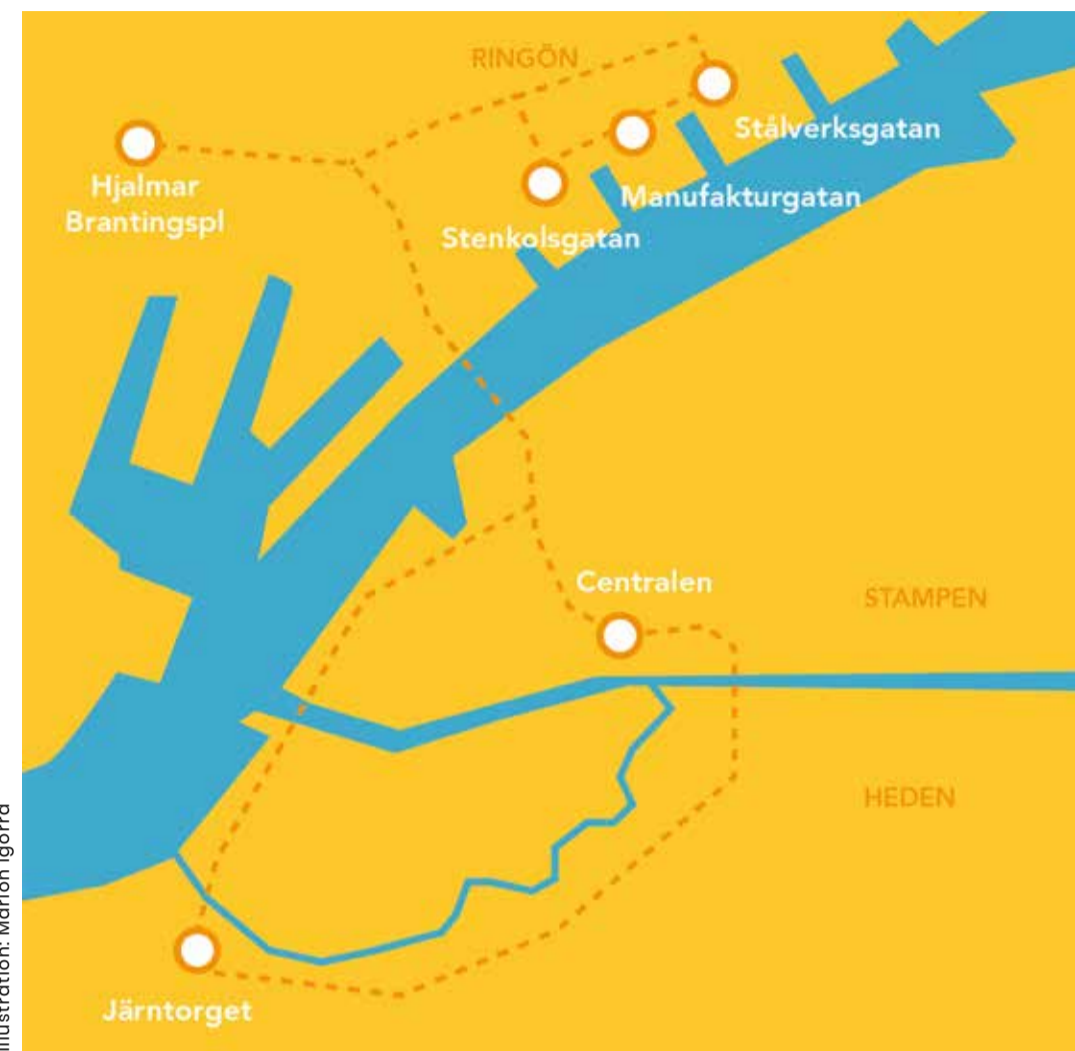

Illustration: Marion Igorra

EN BUSS KOMMER LASTAD!

Den uppmärksamme kanske har sett att tidningens omslag pryds av en buss. Det är inte ett skämt utan något väldigt verkligt som Saltet hoppas kommer hända inom en snar framtid. Så här ligger det till.

I något år nu har Saltet arbetat för att försöka få till en båt över älven. Det är lite komplicerat och framförallt är det dyrt. Det finns fortfarande hopp, men till dess arbetar Saltet på ett alternativ – en buss!

Kommunikationerna över älven är utmanande särskilt efter klockan 17 och på helger, och så kommer det nog vara några år till. Därför vill Saltet göra ett experiment, en Ö-buss som drivs privat av folk på ön under ett år. Förhoppningsvis kan den börja rulla redan nu under våren.

Är ni intresserade av att höra mer eller kanske bli en partner eller kanske både och, hör av er till Saltet på [info@saltet.org](#). Om vi har tur blir båten alltså en buss innan den blir en båt igen.

Illustration: Marion Igorra

Ö-festen Dag & Nat

I år blir det Ö-fest den 5 september! Planen är att vi kör som vanligt på dagen, sen vilar vi några timmar för att öppna upp en kvälls- och nattfest vid 20-snåret. Så roligt! Det blir en mindre festivalliknande fest med alla som vill och har möjlighet. Mer information kommer i nästa nummer och säkert innan det i ett mejl eller brev. Men boka datumet redan nu!

Nya Styr & Ställ

Ö-Posten hade hoppats kunna visa de två nya stationerna med Nya Styr & Ställ på Ringön i det här numret, men även den här verksamheten har blivit drabbad av coronaviruset. Göteborgs stad väntar på en leverans som fastnat utomlands vilket gör att premiären är framflyttad från april till förhoppningsvis i slutet av maj. Ö-Posten följer frågan noga och kommer att informera er via våra olika kanaler så fort vi vet något mer.

Vad vi dock vet är att Ringön får två stationer. En kommer att vara placerad nära spårvagnshållplatsen Frihamnen och en ska ligga i anslutning till butiken Cykelkraft på Ringögatan 10.

Vi längtar efter möjligheten att ta vagnen till Frihamnen och där plocka upp en cykel och färdas vidare in på Ringön, eller varför inte ta en Styr & Ställ-cykel från stan hela vägen ut till oss. Håll utkik efter skylten som du ser här bredvid. Ni kan läsa mer på [www.nyastyrochstall.se](#)

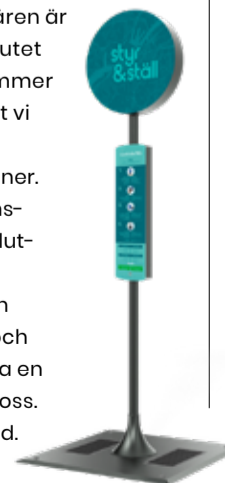

Foto: Sällskapet Ångbåten

Foto: Saltet

Färjan 4 snart på älven

Den unika Färjan 4 har legat vid kaj sedan 2016 då ångpannan gick sönder, men nu verkar det som att den får liv igen.

Att laga en ångpanna kräver en väldigt speciell kunskap som inte är så lätt att hitta längre. Företaget VEÅ från Sävsjö har tagit på sig ansvaret att reparera pannan och till sommaren ska fartyget återigen trafikera älven.

Färjan 4 byggdes av Motala Verkstad 1920 på beställning av Göteborgs Hamnstyrelse för att transportera arbetare över älven till Göta-verken. I dag drivs den av den ideella föreningen Sällskapet Ångbåten som även ansvarar för Ångbåten Bohuslän.

Tanken är att Färjan 4 ska återuppta sina hamnturer för allmänheten till hösten men det går även bra att hyra fartyget för privat bruk. Vi längtar efter att få höra ångvisslan ljuda i hamnen igen från denna renoverade hundraåring.

Mer information kan ni hitta på [www.steamboat.se](#)

Nytt hus på Ringön

Det är väldigt ovanligt att någon bygger nytt på Ringön, senast var det Merx Storage på Manufakturergatan. Nu kan vi dock visa upp en fantastisk ny byggnad som ska husa Stigbergets Bryggeri. Tanken är att det ska bryggas öl i fastigheten efter sommaren. Ta gärna en promenad ner på Stålvärksgatan och kolla, vi tycker nog att de lyckats väldigt bra. Vad tycker ni?

Rickard Jonsson och Oscar Olander tillhör de som har jobbat längst på Frog. Efter nästan 15 år rör de sig vant mellan hala pråmar och båtar på kajen.

Det började med en man och hans båt för femtio år sedan. Nu är dykarna och sjöarbetarna på Frog Marine Service med och bidrar till ett nytt landmärke i stan.

HÄR SKER JOBBET UNDER YTAN

Ställ dig utanför grinden till Frog Marine Service på Ringöns södra sida och du ser knappt en människa. Men väl på andra sidan sjuder det av aktivitet. Vid kajens kant ligger en präm vars däck nästan helt och hållet täcks av en stor kran. Neongula reflexjackor fångar förmiddagssolen, men de som arbetar på kajen låter sig varken distraheras av soliga värkänslor eller hindras av de göteborgska havsvindarna. Dagen därpå

inleds nämligen ett stort projekt som kommer att pågå fram till midsommar.

— Skanska ska bygga ett nytt ledverk i älven vid Hisingsbron, och då hyr vi ut präm och båt i hundra dagar. De ska använda vår ramp här nere för att lasta stålplåtar, och så ska de slå i plåtarna med den här stora pålkranen, förklarar Oscar Olander, basplatsansvarig på Frog Marine Service och pekar på kranen på pråmen.

I dag har han i vanlig ordning varit på plats sen klockan sex på morgonen för att se till att alla dykare som utgår från kajen får sina arbetsbeskrivningar och kommer iväg till sina arbetsplatser.

— Vi försöker hålla oss i eller kring vatten, det är det vi kan och det vi gör bäst, säger Oscar, som själv är dykare i grunden.

Han har varit på Frog sedan 2007, men historien om ett av Sveriges äldsta företag inom

”Vi försöker hålla oss i eller kring vatten, det är det vi kan och det vi gör bäst.”

sjöentreprenad börjar långt tidigare. Och den börjar egentligen med en enda person och en dramatisk händelse. Oscar berättar:

— Det var en man som hette Håkan som hade köpt en båt, en liten timmerdragare från Norrland. 1969 var det en stor storm som blåste sönder allt här i Göteborg, i stort sett varenda brygga. När allt skulle byggas upp igen fanns det plötsligt chans till mycket arbete.

Den chansen tog Håkan. Våldigt länge bestod Frog i stort sett bara av Håkan och hans båt. Hans söner tog över företaget i början av 1990-talet och efter det gick det fort. Under 2000-talets tio första år blev Frog Marine Service större och större, med fler och fler anställda. Men till slut tog det stopp. Jobben blev för få och Frog tvingades gå i konkurs år 2011. Företaget köptes upp av Svensk Sjöentreprenad, som tillsammans med Frog Marine Service numera ingår i MarCon Gruppen.

I dag jobbar de med all vattenrelaterad byggnation. Det kan röra sig om allt från besiktningar av bryggor eller fartyg till geoborrningar under vatten. En tredjedel av de anställda är dykare, och resten är sjöarbetare som hanterar bogserbåtar, pråmar och annan utrustning.

— Vi är som snickare eller anläggare, fast vi jobbar i och vid vatten. För många andra är det jättespännande att dyka på fritiden, men för oss är det ett normalt sätt att ta oss till jobbet, säger Oscar.

Även om en majoritet av jobben inte tar dem djupare än tio meter finns det tillfällen när dykarna behöver utföra ett arbete på upp mot femtio meter under vattenytan. Och i det kolsvarta djupet är det ytterst få som kan skåda resultatet av deras hårda arbete på nära håll.

— Det är klart att det är tråkigt när ingen ser vad man gör, men å andra sidan är ju det lite charmen också. Man löser något som ingen annan kan lösa, om man säger så, säger Oscar.

På havets djup blir Oscars och andra dykares arbetsplats en värld som få har tillträde till. Och då händer det att saker som hamnat på havets botten, bortkastade eller bortglömda, får följa med dem upp till ytan igen.

— Vi har hittat en muskött en gång, uppe i Värmland. Och var och varannan gång vi är inne i stan drar vi upp ganska många av de där elscoottrarna. De är ganska populära att kasta i, berättar Oscar.

Ute på kajen står Rickard Jonsson och övervakar arbetet med pråmen. Han är själv utbildad dykledare och en av få som har varit på Frog ännu längre än Oscar. Under de 15 år han har lett dykningsarbeten har han fått uppleva riskerna med att ha havet som arbetsplats. Han minns särskilt en kollega som skulle göra en gjutning på en betongpåle och förlorade ett finger.

På Frog Marine Service jobbar man alltid i lag om tre: en dykare, en reservdykare och en dykledare. Men i vattnet är dykaren alltid själv.

Hjälmen som dykarna använder vid arbete under vatten väger hela 17 kilo. ”Den är neutral i vatten, men uppe på land är den tung”, berättar Oscar.

— Han fick åka helikopter till Sahlgrenska. Det krävs inte mycket för att det ska gå illa – pråmar och båtar är ganska hårda och vi är ganska mjuka, säger Rickard.

Oscar instämmer: — Det är som på alla byggarbetsplatser. Det är klämskador och man tappar tunga saker. Men det är sällan det sker dykolyckor.

Solen står mitt på himlen när pråmen med pålkranen till slut ger sig av mot Hisingsbron och lämnar Ringön bakom sig för ett tag. Enligt Oscar är arbetet med bron speciellt för många av dykarna.

— De flesta är hantverkare av något slag och vill skapa nånting. Och Hisingsbron är en stor grej – det blir ju ett landmärke, säger Oscar. ●

Frog Marine Service (FMS)

Frog Marine Service har sysslat med all typ av vattenrelaterad byggnation, inklusive anläggning och underhåll sedan slutet av 1960-talet. Företaget ligger på Lergodsgatan och har 38 anställda dykare och sjöarbetare.

Teknikchefen **Silvia Hüttner** och kollegan **Lara Hastenreiter** kvalitetskontrollerar en sats av svampprotein **Promyc**.

Medan produktion av kött- och växtprotein kräver enorma mängder mark och vatten kan svampprotein **Promyc** odlas i reaktorer.

Proteinet som **Mycorena** fermenterar på Kalkbruksgatan har en neutral smak och lukt. Vilket är fördelaktigt om det ska kunna användas som en ingrediens i allt från biffr till proteinshakes.

Framtidens protein jäser på Ringön

Matindustrin måste förändras i grunden. Det menar Mycorena, Ringönföretaget som vill vända uppochnen på branschens ohållbara proteinproduktion.

Hos nyinflyttade **Mycorena** har färgen på väggarna knappt hunnit torka. Trots det är produktionen i full gång. Teknikchefen **Silvia Hüttner** kontrollerar mätare och ventiler kopplade till en silverfärgad reaktor. Inuti fermenteras svampprotein **Promyc** som kan komma att revolutionera maten på våra tallrikar.

— Vi behöver förändra matindustrin från grunden. Så som det ser ut i dag är inte hållbart, säger hon.

I takt med att världens befolkning ökar ställs matindustrin inför stora prövningar, menar **Silvia Hüttner**.

— Vi behöver producera mer mat och använda färre resurser.

Även klimatsituationen har förändrat förutsättningarna för och kraven på industrin. Att förlita sig på köttproduktion är inte längre rimligt.

På Ringön har företaget **Mycorena** upptäckt en alternativ proteinkälla.

Svampprotein **Promyc** har potential att ersätta både kött- och växtprotein och kan odlas på en jämförelsevis mikroskopisk yta.

— Jämför med köttindustrin, säger **Silvia Hüttner** och drar av sig sina plasthandskar. Att producera ett kilo nötkött kräver enorma mängder tid, vatten, mark, föda och skötsel. Det är extremt ineffektivt. För oss tar det en dag att producera lika mycket protein med motsvarande näringsvärde.

Det är inte bara köttindustrin som är ineffektiv. Även produktionen av soya- och växtprotein är klimatbovar.

— Precis som boskap kräver soya- och växtprotein stora landmassor och vattenmängder för att växa. Och i slutändan använder du bara en liten del av

växten. Vi kan å andra sidan använda allt vi producerar, säger **Silvia Hüttner**.

Idén till svampprotein föddes 2013 när grundaren **Ramkumar Nair** arbetade med en doktorsavhandling på ämnet.

— Företaget formades runt 2017, ungefär samtidigt som jag släppte min avhandling. Efter en inledande investering 2018 tog verksamheten fart på allvar, säger han.

Svampprotein som jäser i de silverfärgade behållarna på Ringön är mångsidigt och kan användas i allt från smoothies till hamburgare. Målet är att en produkt som innehåller deras protein ska finnas på butikshyllorna redan i år. Men det är inte **Mycorena** själva som står för den färdiga varan. De vänder sig till livsmedelsföretagen som vill utöka sitt veganska sortiment och använda **Promyc** som en ingrediens.

— Den här typen av projekt handlar till slut om skala. Du behöver stora produktionsmöjligheter för att möta kundens efterfrågan, men du får bara stor efterfrågan om du har stora produktionsmöjligheter. Så det är lite av en höna och ägget-situation, säger **Ramkumar Nair** – på tal om protein som i framtiden kan bli ett minne blott. ●

FAKTA MYCORENA: Mycorena grundades 2017 av **Ramkumar Nair** och har i dag 10 anställda. Tidigare i år flyttade de in i den nya lokalen på Kalkbruksgatan 4, där de arbetar med både produktion och produktutveckling av svampprotein **Promyc**.

”RINGÖN ÄR NÄSTAN SOM EN KOKONG”

En har varit här så länge han kan minnas, en annan kom hit för att förverkliga sin dröm. För fem andra har Ringön blivit en plats för skapande. Resan till Ringön är berättelserna om hur alla hamnade just här.

Berättat för
Linda Swanberg

Foto
Emelie Asplund

”Det är verkligen en härlig plats att vara på, med så många olika verksamheter och coola initiativ på liten yta.”

CLARA FINA FRISK

— Det här är verkligen en jättebra lokal med högt i tak, stora fönster och mycket ljusinsläpp. Och ytan är enkel att förändra när det behövs, vi har haft utställningar och för ett tag sedan hade vi en spelning med fullt band som spelade Jonathans låtar.

Jag har varit med sedan starten. När vi kom hit var det helt tomt och vi har alla tagit med grejer vi haft över, fått eller köpt på second hand. Allt vi behöver finns här, vi har ett litet kök och en uteplats med grill.

Jag går sista året på textilkonstprogrammet på HDK och är smyckesdesigner vid sidan av. I perioder har jag varit här väldigt mycket, förra sommaren jobbade jag i ateljén nästan varje dag. Då kändes det verkligen att jag var konstnär på riktigt, det kändes rätt på nåt sätt.

Ingen av oss hade varit på Ringön innan vi fick ateljén. Det är verkligen en härlig plats att vara på, med så många olika verksamheter och coola initiativ på liten yta. Det är som en egen stad.”

Lovisa Skoog, Frida Jensen, Jonathan Kull och Clara Fina Frisk är fyra femtedelar av kollektivet Helheten. Fanny Mellgren Sjödahl, som inte kunde vara med när bilden togs, ägnar sig mest åt måleri och skulptur i ateljén.

JONATHAN KULL

— Det här stället har betytt jättemycket för mig, det har gjort att jag fått tillbaka min glöd för musiken. Jag är låtskrivare och musiker, men har haft musiken lite på paus av olika anledningar. Jag läste tre år på folkhögskola för att bli trumpetare, bara för att upptäcka att jag inte tycker det är så roligt att spela... Det gjorde att jag slutade en period och flyttade hem till Vänersborg för att studera annat.

Men sen jag kom hit i april förra året har det bara blivit bättre. Nu är det musikskrivandet som är mitt huvudområde och trumpeterna ett jättebra redskap. När jag flyttade till Göteborg hamnade jag i en lägenhet där grannarna inte var jättetaggade på att jag spelade trumpet några timmar varje dag. Här i ateljén behöver jag inte fundera på det.

Jag och Frida läser både Liberal Arts och i perioder tar studierna mycket tid. Men jag försöker vara här så mycket jag kan, ateljén är också ett bra ställe att plugga på.” →

KONSTNÄRS-KOLLEKTIVET HELHETEN

”Vi är nu fem personer som tillsammans är kollektivet Helheten. Vi kommer från olika håll och jobbar med olika projekt, men det är vi tillsammans som ser till att det funkar.”

LOVISA SKOOG

— Jag flyttade in i ateljén i februari år och trivs jättebra. Jag har testat att ha ateljé hemma, men det funkade inte så bra. Jag har insett att jag behöver ha andra människor omkring mig, jag behöver intryck som inte är mina.

Jag flyttade till Göteborg från Lund 2016 för att läsa på Göteborgs konsthögskola. Efter det bodde jag i Malmö ett tag och kom tillbaka till Göteborg i början av året. Inom konsten har jag testat lite allt möjligt, men det är måleri

som kallar mest. De senaste åren har jag varit av och på om det är detta jag ska göra. Även om konst i sig kan vara väldigt attraktivt, så kan det vara en ganska hård och kall värld. Det finns också en viss elitism i konstnärsbubblan, vilket gjort att jag hoppat lite ut och in. Just nu är jag inne i en period när jag vill bli konstnär igen och jag är nog den av oss som är här mest, tre-fyra dagar i veckan. Det är väldigt mysigt att vara här.”

FRIDA JENSEN

— Det började med att jag och Fanny letade ateljé efter att vi gått ut KV Konstskola. Via hennes pappa kom vi i kontakt med ägaren till Claes Petterssons Åkeri som hade en ledig lokal här på Ringön. När vi flyttade in i början av förra året hade den stått tom i två år.

Vi är nu fem personer som tillsammans är kollektivet Helheten. Vi kommer från olika håll och jobbar med olika projekt, men det är vi tillsammans som ser till att det funkar. De kreativa energier som finns gör att vi lyfter varandra, vi hjälps åt och det

finns alltid någon att bolla med.

Själv håller jag mest på med konstnärsmåleri, men också hantverksmåleri, skulptur och video. Just nu läser jag kandidatprogrammet Liberal Arts på universitetet och i höstas skapade jag min egen praktikplats – att projektleda en utställning om utbildningen. Då fungerade ateljén som mitt kontor.

Nu när vi känner oss hemma här, börjar vi få mer och mer kontakt med andra verksamheter som finns på Ringön. Vi är väldigt stolta över att få vara en del av allt det som händer här.”

Zeppo, som är en finsk spets, följer ofta med Henrik Johansson till jobbet som vd på Claes Petterssons Åkeri. På helgerna jagar de ibland fågel tillsammans.

HENRIK JOHANSSON

”Jag har alltid varit pappas pojk och det var självklart att jag skulle ta över åkeriet. Sen dröjde det väldigt länge, pappa lämnade vd-posten först för några år sedan. Då var han 90 år.”

— Pappa flyttade sitt åkeri till Ringön i mitten av 1950-talet och jag tillbringade mycket tid här redan som barn. Först mest för att det var kul att åka lastbil och smutsa ner sig i verkstaden, sen för att jobba extra. När jag var 16 år distribuerade jag tidningar med motorcykel på sommaren och så fort jag fick körkort, började jag köra lastbil.

När jag växte upp låg åkeriet på Bleckvarugatan, hit till Bessemorgatan flyttade vi i början av 1990-talet. Tidigare fanns en tillverkningsindustri för släpvagnar här och vi hyr ut delar av lokalerna till fyra andra företag. Vi har kvar en verkstad, men eftersom vi inte längre har en egen mekaniker så är det mest smågrejer vi fixar där. I dag har åkeriet 16 lastbilar och 17 anställda, alla förutom en är förare. Vi kör mycket schakt från bygget av Västlänken

och distribuerar även post, livsmedel och annat gods till öarna i Norra Skärgården.

Efter gymnasiet läste jag Väg- och vattenbyggnad på Chalmers och jag utbildade mig till reservofficer i det militära ett par år, men det var aldrig aktuellt att jobba någon annanstans. Jag har alltid varit pappas pojk och det var självklart att jag skulle ta över åkeriet. Sen dröjde det väldigt länge, pappa lämnade vd-posten först för några år sedan. Då var han 90 år. Han är fortfarande ordförande i styrelsen och kommer hit och jobbar varje dag. Men nu för tiden tar han bilen hem innan det blir mörkt.

Som fastighetsägare på Ringön är jag engagerad i den lokala fastighetsföreningen. Många av företagen har funnits här i årtionden och vi vill att

”Jag gillar den brokiga miljön och marina känslan och hoppas att den ska få finnas kvar.”

staden ska låta oss vara med och utveckla Ringön. Vi jobbar bland annat för att få till en planändring så att fler typer av verksamheter kan etablera sig här. Det är ju en väldigt central plats i staden och den är värd så mycket mer. Jag gillar den brokiga miljön och marina känslan och hoppas att den ska få finnas kvar. Ett sätt att utveckla området skulle vara att tillåta flytande bebyggelse med hotell och andra verksamheter.

Det finns ju också planer på att starta en busslinje som kan gå till och från Ringön på helgkvällarna och min plan är att åkeriet ska driva den. Det är väl inte direkt en investering med stor vinstpotential, men det skulle göra stor skillnad för området. Och när det händer, vill jag vara den som kör första turen.”

GORAN HASSANPOUR

”Första gången jag besökte Göteborg var det sommar och det var som att jag blev invaggad i stan från tågstationen. Jag kände direkt att det var här jag ville bo.”

— Jag flyttade in i ateljén i samband med att ICIA konsthall öppnade på Ringön. Från början visste jag inte riktigt vad det var för område jag hamnat i, särskilt när man inte jobbar samma tider som alla andra. Ibland när jag kom hit var det helt dött. Men jag tycker om den tomma staden, den ger ett slags lugn. Och vill man spela musik eller trummor kan man dra på hur mycket som helst... Ringön är som en plats mittemellan, nästan som en kokong. Men jag märker att det har blivit lite mer rörelse här nu, det har öppnats fler restauranger och det är fler bilar, även på kvällarna.

När jag först kom hit var ateljén bara ett tomt rum och det har tagit tid att göra det till mitt. Jag har byggt en nivå till, det tog mig säkert en vecka att komma på hur jag ville ha det. Och när jag väl började var det inte längre bara ett loftbygge, det blev nästan som en installation. Jag har återanvänt material som glömts kvar eller som jag hittat här

och var. Trappstegen är byggda av podier som en vän använde på en utställning.

Jag kommer från Västerås och gick på en förberedande konstskola där. Första gången jag besökte Göteborg var det sommar och det var som att jag blev invaggad i stan från tågstationen. Jag kände direkt att det var här jag ville bo. Så hade jag aldrig känt för någon annan plats. Därför var också Valand den enda konsthögskola jag sökte till.

När jag började där 2003 jobbade jag mest med måleri, men efter skolan har jag jobbat med både filmer och installationer – allt man kan tänka sig. Material och form har ingen hierarki hos mig, jag kan blanda hur som helst. I mitt konstnärskap jobbar jag väldigt intuitivt. Även om jag haft en klar tanke från början, så kan saker förändras samtidigt som jag jobbar med dem. Så länge konstverket är i mina händer, måste det ha utrymme att förändras. Jag är upp vuxen i en skräddarfamilj och det

har påverkat mig väldigt mycket. Vare sig man håller på med tyger, annat material eller idéer så är det någon slags omvandling som sker. Jag syr också kläder till mig själv och har en symaskin här i ateljén. Att forma ett tygstycke som är kvadratisk till att passa en kropp, den förvandlingen gillar jag.

Hela Ringön har ju en osäker framtid och vad som än händer kommer det att påverka mig på något sätt. Men jag blir inte stressad av det, tvärtom. Var jag än befinner mig så känner jag att det är en sluss till något annat, att det bara är tillfälligt. Jag förhåller mig till platser på samma sätt som till konsten, att alltid vara öppen för förändring.” →

Konstnären Goran Hassanpour har sin ateljé i ICIA Konsthall. Det som från början var ett tomt rum har fått en ny nivå byggt av hittat och kvarglömt material.

Fadime Koca tog över Ringö Cafeterian för två år sedan och säljer både mackor, lunch och kakor. För att fira tvåårsdagen gjorde hon 1 500 semlor på en natt.

FADIME KOCA

”Tvåårsjubileet firade jag med att göra 1 500 semlor som jag sålde för tio kronor styck. Den natten sov jag nästan ingenting och jag var helt slut när jag stängde för dagen.”

”Jag har alltid drömt om att ha ett eget kafé. När jag såg annonsen på Blocket om att det fanns ett till salu på Ringön, ringde jag direkt. Jag kom hit samma dag och bestämde mig nästan på en gång, trots att jag aldrig hade varit i området innan.”

— Jag har alltid drömt om att ha ett eget kafé. När jag såg annonsen på Blocket om att det fanns ett till salu på Ringön, ringde jag direkt. Jag kom hit samma dag och bestämde mig nästan på en gång, trots att jag aldrig hade varit i området innan.

Nu har jag haft Ringö Cafeterian i två år och jag känner mig väldigt hemma här. Varje gång dörren öppnas blir jag glad. Jag kan namnen på de flesta av mina kunder, jag vet var de jobbar, vad de gillar och om de har några allergier. Jag försöker alltid förbereda så mycket som möjligt för att ha tid att prata. Just dialogen med kunderna är jätteviktig för mig, det ger så mycket tillbaka. När mina kunder är glada, blir jag glad.

För det mesta är jag här klockan tre på morgonen, då börjar jag med att fixa mackor och förbereda pajer och sallader till lunch. Efter stängning åker jag till Partihallarna och handlar färskvaror till nästa dag innan jag hämtar mina tre barn vid 17-tiden. Helgerna är jag alltid ledig och då är jag med familjen, det är jätteviktigt för mig att ha den tiden tillsammans med dem.

För mig är det inte ett problem att jobba

mycket, jag har alltid älskat att laga mat, baka och dekorera och servera. Och som tur är behöver jag inte så mycket sömn, jag får ont i kroppen om jag ligger i sängen för länge. Så har det varit ända sen jag var liten, jag har alltid haft mycket energi och svårt att sitta still.

Jag växte upp i Turkiet och flyttade till Sverige när jag var 19 år. Efter det läste jag till undersköterska och jobbade inom demensvården i 16 år. Det var ett stort steg att öppna eget, men jag har alltid haft stort stöd från vänner och familj och har aldrig ångrat mig. Jag älskar verkligen det här.

Jag reser ofta och hälsar på min familj i Turkiet och många av de rätter jag serverar kommer därifrån. Jag använder mycket grönsaker och jag har också många veganska och vegetariska alternativ – det finns inte på så många andra ställen här och uppskattas av kunderna.

Tvåårsjubileet firade jag med att göra 1 500 semlor som jag sålde för tio kronor styck. Den natten sov jag nästan ingenting och jag var helt slut när jag stängde för dagen. Men det var det värt. Allt jag gör, gör jag med kärlek. ●

På Ringöns krav maga-klubb tränar medlemmarna på att hantera hotfulla situationer baserade på verklig brottsstatistik. ”Krav maga är enkelt, effektivt och utgår från våra instinkter”, säger klubbägaren Peter Sandström.

Slag, sparkar och statistik

Härda tag när Beatrice Krig och sparringpartnern Linnéa Dehlén övar på att knäa.

På Göteborgs krav maga-klubb tränar man mycket med scenarion baserade på verklig brottsstatistik. Till dessa övningar används ibland gummivapen.

Pang-pang. Slagen smattrar mot sparringhandskarna i träningssalen på Smidesgatan 4.

— **Använd er tyngd och ladda ordentligt, ropar instruktören Peter Sandström till eleverna som går nybörjarkursen på Göteborgs krav maga-klubb.**

Han ber en av dem kliva fram så att han kan demonstrera en särskilt effektiv slagserie. En spark mot skrevet följt av ett hammarslag mot bakhuvudet.

— Det här inte som kampsporterna du ser på teve med en massa snygga poser. Krav maga är enkelt, effektivt och utgår från våra instinkter, säger han.

Faktum är att krav maga inte är en kampsport över huvud taget. Det är ett självförsvarssystem som utvecklades av idrottaren Imi Lichtenfeld på 1930-talet och har framför allt använts av den israeliska armén. Peter Sandström har tränat krav maga sedan 1998 och understryker att anfällen han lär ut här bara ska användas i absoluta nödfall.

— **Vi har en trappa, förklarar Peter. Om du blir överfallen ska du först använda din röst. Ropa ’släpp mig’, ’hjälp’ och håll avstånd. Anfall är alltid den sista utvägen. Men om en kvinna blir anfallen av en man som är nästan dubbelt så stor räcker det sällan med ett slag. Men kanske ett finger i ögat.**

I en låda på en av hyllorna ligger pistoler och knivar av gummi. Att veta hur man ska agera på realistiska hot är grundläggande inom krav maga-rörelsen.

— Vi tittar på statistiken för att se vilka slags överfall som är vanliga och

vad som funkar och inte funkar i de situationerna. Nu ser vi till exempel att överfall där flera gärningspersoner hoppar på en ökar. Och då måste vi träna på det, säger Peter Sandström.

Sammanlagt tränar omkring 150 vuxna och 30 barn och ungdomar på krav maga-klubben på Smidesgatan. Av dessa är mer än hälften kvinnor. Att klubben har många kvinnliga instruktörer och ledare tror Peter är en anledning varför många känner sig välkomna hit. Alla nya medlemmar måste dessutom visa upp ett utdrag från sitt brottsregister.

— Här finns en del som känner sig otrygga. Därför är det extra viktigt för mig att inte våldsmän, för det är oftast män det handlar om, ska få träna här, säger han.

Några meter bort övar Beatrice Krig sparkar med sin sparringpartner Linnéa Dehlén. Båda har velat pröva på självförsvar tidigare men inte kommit till skott förrän nu.

— **Det jag gillar med krav maga är att man tränar på verkliga situationer utifrån riktig statistik. Och att man lär sig att agera på instinkt, säger Beatrice Krig.**

Vissa insikter kan vara svårare att bemästra än andra. En sådan är ”frozen fright”, instinkten att bli paralyserad vid hot. Beatrice tror inte att det är något som går att träna bort. Men att krav maga kanske ger henne bättre förutsättningar om hon någonsin skulle hamna i en situation. ●

Krav maga-mästarens bästa självförsvarstips

1. Var uppmärksam
”Se vart du går. Ha inte lurar i öronen och telefon framför näsan.”
2. Gå inte ensam
”Gå i sällskap eller sök dig till en grupp.”
3. Använd rösten
”Rösten är ett effektivt självförsvar. Ropa på hjälp eller skrik så högt du kan.”

Krav maga attackerar känsliga punkter

Till skillnad från kampsporter där man tränar för uppvisningar och tävlingsmatcher är målet med krav maga (som betyder ”närsitrid” på hebreiska) att undvika konfrontationer. I de fall där fysisk konflikt är oundviklig så ska den avslutas så snabbt som möjligt. Fokus ligger därför på attacker mot känsliga punkter – som ögon, hals, nacke och skrev – för att snabbt oskadliggöra anfallaren.

SNART FYLLS HUSET MED LIV

För fyra år sedan förälskade sig Saltet i det stora tegelhuset på Järnmalmsgatan och sedan dess har det funnits med i tankarna om Ringön. Nu har de fått med sig fastighetsägaren på tåget och huset ska äntligen fyllas med liv. Vi tog ett snack med Castellums utvecklingschef Tobias Kristiansson, som har smittats av kärleken till ön.

Berätta om Castellums samarbete med Saltet. Hur börjar egentligen sagan om huset?

— Jag vet att det har pågått diskussioner ganska länge, men jag själv kom in i bilden för ungefär 1,5 år sedan. Vi hade ett möte med Saltet som presenterade sin vision för Ringön. Vi blev otroligt inspirerande och ville försöka hjälpa till. Saltet pekade ut en av våra fastigheter som de tyckte hade stor potential. Sedan har vi tillsammans tagit fram en skiss på hur vi kan hjälpas åt att möjliggöra visionen och hur man kan kombinera olika typer av verksamhet i samma fastighet.

Hur skulle du beskriva huset?

— Det är en vacker gammal logistikfastighet som består av flera byggnader. Den har helt underbara och stora utrymmen med naturligt ljusinsläpp, vilket gör den väldigt speciell. Och så ligger den fantastiskt mitt på Järnmalmsgatan. Men det finns en del tekniska utmaningar med byggnaden och därför har stora delar stått tomma länge. Den är också i riktigt dåligt skick, inte bara ruff och cool.

Hur långt har ni kommit i arbetet?

— Det händer massor av saker hela tiden. Just nu säkrar vi upp fastigheten och tar hand om det som måste göras för att man ska kunna nyttja lokalerna. Sedan är tanken att vi ska börja fylla huset med liv och här jobbar vi tajt tillsammans med Saltet. Vi hoppas kunna fylla på successivt och jobbar oss igenom huset i etapper. Det är viktigt att vi hittar verksamheter, aktörer och organisationer till huset som kommer att bidra till den kreativa plats som Ringön är i dag, men som också får ett värde av att vara tillsammans.

Vad finns det för utmaningar?

— Att hitta ekonomi i detta är vår största utmaning. En del av verksamheterna är känsliga för kostnader och då behöver vi svara upp mot det. Vi jobbar såklart med liknande frågor även i

andra fastigheter, men just här behöver vi göra saker lite annorlunda än vi brukar. Kan vi till exempel hitta lösningar så att verksamheter kan samnyttja lokalen? Är det stora lokaler som är lite kalla, kanske vi behöver hitta en hyresgäst med en verksamhet som genererar värme. Kan vi återanvända material och andra saker för att hålla nere kostnaderna? Vi behöver helt enkelt hitta nya nivåer av kreativa lösningar. Hyresgästerna får också vara medvetna om att de hyr något som är lite mer primitivt, men att det i stället finns andra värden.

Har ni gjort något liknande förut?

— Nej, här gör vi saker som vi aldrig har gjort tidigare och vi kommer behöva lära oss längs vägen. Det handlar hela tiden om att hitta nya lösningar för att komma framåt. Men det är en

otroligt spännande resa vi har gett oss in på. Det finns säkert någon som tycker att man är tokig, men jag tycker på riktigt att detta är en fantastisk möjlighet. Jag hoppas vi går härifrån med massor av kunskaper och erfarenheter som vi kan använda i andra delar av vår verksamhet.

Varför gör Castellum det här?

— Som fastighetsägare kan vi inte bara bry oss om fastigheterna, vi måste också bry oss om sammanhanget som de befinner sig i. Göteborg är en stad med stora företag som jagar talanger och kompetenser och då behöver staden en plats som Ringön med allt som sker där, en slags barnkammare för kreativa näringar. Det är den stora bilden av varför vi gör detta. Men jag vill vara tydlig med att detta inte är någon välgörenhet. Vi tror verkligen att vi kommer få ekonomi i detta och att det

kommer att skapa en dragningskraft till platsen som gynnar oss på längre sikt. Sedan måste ju alla företag starta någonstans och när en del av bolagen växer ur en sån här typ av etablering kanske de behöver andra lokaler. Då är det så klart jättebra för oss att finnas nära till hands.

Vad har du själv för visioner för huset och för Ringön?

— Visionen får växa fram successivt, men vi ska försöka se till att det blir en kreativ plats som Göteborg kan vara stolt över. Ringön är ju helt fantastiskt och har både historiska värden och ett stort värde i det nya som finns där. Det är häftigt att se hur det blir en mer och mer levande plats för varje dag. Jag är grymt imponerad över vad Saltet har gjort för Ringön och deras kärlek till platsen och staden smittar verkligen av sig. ●

Med start i det här numret kommer Ö-Posten möta personer på Ringön som tagit över och valt att driva familjens verksamhet vidare. Först ut är systkonen Fannie och Emil Myrén på Bergstrands Kafferosteri. De är visserligen andra generationen på Ringön, men hela femte generationen kafferostare.

”Det känns fint att all kunskap kommer gå i arv även till oss”

Beskriv hur det är att vara en del av ett familjeföretag. **Fannie:** Vi är fyra från vår familj i företaget i dag – jag som är marknadschef, Emil som är inköpsansvarig för kaffe, pappa Claes som är vd och mamma Gia som sköter ekonomin. Vi brukar skoja om att det typ är som en söndagsmiddag varje dag här på jobbet. Och på de riktiga familjemiddagarna brukar mamma få säga till halvvägs in i varmrätten att vi inte får prata mer jobb.

Emil: Vi behöver ofta en frizon från familjen på helgerna och när vi är på semester behöver vi även ha semester från våra föräldrar.

Fannie: Men en stor fördel är att det blir en väldigt familjär känsla här och man har örnkoll på sina kollegors fruar, barn, hamstrar och allt vad det är. Det gör att man känner sig trygg på något sätt. Det hoppas jag att alla känner.

Hur var det att växa upp på rosteriet?

Emil: Vi är ju i stort sett födda här i huset. När jag var liten sprang jag runt i rosteriet med farfar och han lärde mig massor av saker om kaffe. Han pratade om råkaffe och rostat kaffe och vad som händer när man rostar kaffe... Så man har ju alltid varit en naturlig del av det.

Fannie: Eftersom det har varit kaffe konstant under uppväxten blir det ju på något sätt en livsstil. På loven jobbade jag här, jag praoade här och fick alltid hjälpa till med enklare sysslor. Varken jag eller Emil har ju gjort något annat än detta.

Var det en självklarhet för er att gå i era förfäders fotspår?

Fannie: I den åldern när man skulle bestämma sig för vad man ville göra, så var det ganska självklart att man hoppade in här. Sen har det bara rullat på och nu skulle jag aldrig kunna klippa banden.

Emil: Jag har ju lärt mig sjukt mycket genom åren. Efter gymnasiet åkte jag till Guatemala och var där i tre månader och jobbade på en kaffeplantage. Sedan kom jag tillbaka till rosteriet och lärde mig allt om hur man rostar kaffe. Så det var naturligt att bara fortsätta.

Fannie: Mamma och pappa har aldrig satt någon press på oss utan har sagt att vi får göra precis vad vi vill. Men hade jag testat att göra något annat, hade det nog inte tagit lång stund innan jag hade kommit tillbaka till rosteriet.

Bergstrands har funnits i snart 130 år! Varför tror ni att företaget lyckats överleva och stanna inom familjen så länge?

Fannie: Många brukar ju säga att efter tre generationer så börjar det

falera. Men nu är vi ju femte generationen, så vi har nog kommit över den puckeln. En framgångsfaktor är att vi har fortsatt hålla det hantverksmässigt och på en mindre skala. Vi brukar säga att familjen, hantverket och relationer är några av grundpelarna.

Emil: Och det handlar inte bara om relationer här på rosteriet, vi har ju generationsrelationer ute på plantagen och med leverantörer. Vi jobbar fortfarande med de kaffeleverantörer som vår farfar jobbade med. Det är otroligt många relationer som går väldigt långt bak i tiden.

Vad har ni själva för förhållande till kaffe?

Emil: Jag älskar kaffe, men jag var rätt sen med att börja dricka det. Eller, jag var väl kanske 14 år. Men jag blev sjukt intresserad tidigt och ju mer jag lärde mig om kaffe, desto roligare blev det.

Fannie: Jag är nog lite av det svarta fåret när det kommer just till kärleken till kaffe. Te är mer min grej. Kanske för att jag har lättare att urskilja smakerna i te. Emil kan till exempel dricka en kopp kaffe och sen säga 'äh, det smakar blöt wettextrasa'. Det låter kanske äckligt, men i en kopp färskrostat kaffe finns det så mycket som 1 000 aromer, vilket kan jämföras med de 400 aromer som kan identifieras i vin. Det kräver ett rejält muskelminne för näsan och tungan för att känna alla smaker.

Emil: Alltså, jag dricker ju på tok för mycket kaffe, kanske 20 koppar om dagen, eftersom jag kontrollerar och kvalitetssäkrar allt vårt kaffe. Så jag har nog blivit lite immun mot koffein.

Hur ser framtiden ut för er och för rosteriet?

Fannie: Planen är ju att jag och Emil ska ta över och visionen är att driva familjeföretaget vidare i ytterligare generationer. Det känns så klart läskigt eftersom pappa har en oerhörd kunskap och erfarenhet. Men eftersom vår farfar gick här i gångarna och muttrade tills han knappt kunde gå tror vi att även pappa kommer vara kvar ett bra tag.

Emil: Pappa har stenkoll på allt och han kan vända mutter ute i produktionen, han har ju själv varit med och byggt upp allt. Så det kommer ta ett tag för oss att lära oss.

Fannie: Det känns fint på något sätt att all kunskap kommer gå i arv även till oss. Jag tror man blir lite hemmablind kring det att företaget gått i arv i över fem generationer, men när jag tänker på det känner jag mig väldigt stolt och privilegierad. ●

Historien om Bergstrands Kafferosteri

Fannie Myrén: "Bergstrands Kafferosteri grundades år 1891 av vår farfars fars svärfar, Emil Bergstrand tillsammans med herr Bergman. Då var det ett handelshus med fokus på kolonivaror som låg där Göteborgsoperan ligger i dag. I och med Emils allt för tidiga bortgång fick svärsonen Pontus Myrén axla rollen som chef för företaget. Pontus Myrén och Margit Bergstrands son Per följde tidigt med sin pappa till rosteriet och ville gärna bli en framtida 'kaffegubbe'. Genom jobb utomlands lärde sig vår farfar Per tidigt hur kaffevärlden fungerar. Vår farfars söner, alltså vår pappa Claes och farbror Thomas, tog även dem tidigt över rollen som kaffegossar. Som nybakad handelsstudent såg pappa Claes rosteriet som en utmaning där nya idéer kunde få utvecklas. I samband med Göteborgsoperans bygge flyttade rosteriet till Ringön och här ökade även farbror Thomas intresse och engagemang. Han var en jätte på montering och var med från start till slut i uppbyggnaden av det nygamla rosteriet. Det var för 25 år sedan. Och här står vi nu som femte generationen redo att ta över."

Suzan Andersen, 54 år, källskänka:
— Jag jobbar här. Säljer fisk, skaldjur och luncher.

Karolina Lundell, 45 år, returansvarig för anläggningsmaskiner:
— Kopieringspapperen tog slut, så då var det bara att åka hit och köpa nya.

Sanja Ismailji, 33 år och Shivani Janjua, 28 år, lagerarbetare:
— Vi jobbar med att plocka och packa lp- och cd-skivor. Det skickas mycket till Norden och Europa.

Jalal Peshteman, 55 år, bilmekaniker:
— Jag driver en bilfirma här på ön och det är perfekt. Allt finns här och det är nära centrum.

Vi frågar:

Varför är du på Ringön i dag?

Björn Camenius, 33 år, konstnär:
— Jag är på väg till min ateljé för att jobba. Jag har en kommande utställning i september som jag förbereder.

Dahir Abdulah Mahamed, 54 år, taxichaufför:
— Jag är här tre till fyra gånger i veckan och håller bilen fin. Tvättar den och byter däck.

Ann-Louise Gustafsson, 42 år, djursjukskötare:
— Jag jobbar på Blå Stjärnan och har lunch nu, så då passar på att rasta min hund Sixten.

Sirwan Jabar, 67 år, kundansvarig:
— Jag hjälper min son som äger det här företaget, vi har extra mycket att göra på fredagar.